

«Ο Μπελογιάννης» συνόψιζε ο τότε εξόριστος στον Άι-Στράτη Γιάννης Ρίτσος μόλις έμαθε για τον τουφεκισμό του Νίκου και των τριών συντρόφων του, Καλούμενου, Αργυριάδη και Μπάτση, την απαγορευμένη ώρα της 4ης και 12 λεπτά μετά τα μεσάνυχτα στις 30 Μάρτη του 1952, «μας έμαθε άλλη μια φορά πώς να ζούμε και πώς να πεθαίνουμε».

Γεννημένος στην Αμαλιάδα, όπου πέρασε τα παιδικά του χρόνια. Αγωνιστής φοιτητής της Νομικής, κομμουνιστής αντάρτης του ΕΑΜ και του Δημοκρατικού Στρατού, πολιτικός επίτροπος της 10ης μεραρχίας, μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ. Αφιχθείς παράνομα τον Ιούνιο του 1950 στην Ελλάδα, ως αργεντίνος Ερρίκος Πανόζ, με αποστολή να αντιμετωπίσει τις σοβαρές οργανωτικές ανεπάρκειες και τις διαλυτικές τάσεις στο ΚΚΕ – κατάσταση που επιβάλλει την άμεση αποστολή στην Ελλάδα στελεχών τα οποία ήταν στις «χώρες της Ανατολής» μετά τη συντεταγμένη υποχώρηση. (Ο Μπελογιάννης έφυγε τότε με το τελευταίο απόσπασμα.) Τα αποτελέσματα της δράσης του είναι άμεσα.

Ο Μπελογιάννης συλλαμβάνεται. Βασανίζεται φρικτά υπό την εποπτεία του αμερικανού πράκτορα Ρ. Ντρίσκαλ. Δικάζεται (στρατοδικές: αντισυνταγματάρχης Ανδρέας Σταυρόπουλος, Γεώργιος Παπαδόπουλος, μετέπειτα δικτάτορας, κ.ά.). Καταδικάζεται και εκτελείται ως κατάσκοπος. Κατά τη φυλάκισή του και στην πολύκροτη δίκη αναπτύσσεται ένα παγκόσμιο κίνημα αλληλεγγύης. Συγκεντρώσεις, διαδηλώσεις, συνεντεύξεις, τηλεγραφήματα διαμαρτυρίας από ανθρώπους των γραμμάτων, των τεχνών και των επιστημών (Τσάπλιν, Σαρτρ, Κοκτό, Μπενουά, γάλλοι υπουργοί, ο ίδιος ο Ντε Γκολ, πρόεδροι ακαδημιών και ακυρωτικών). Ακόμα και ο συντηρητικός αρχιεπίσκοπος Σπυρίδων Βλάχος ζητά από το βασιλιά να μη γίνουν εκτελέσεις δηλώνοντας: «Έχω συγκλονιστεί από το ηθικό μεγαλείο του Μπελογιάννη. Το θεωρώ ανώτερο κι από των πρώτων χριστιανών, γιατί ο Μπελογιάννης δεν πιστεύει ότι υπάρχει μέλλουσα ζωή».

Το όνομα του Μπελογιάννη γίνεται σύμβολο του αγώνα για την ανεξαρτησία των λαών και την ειρήνη.

Η κυβέρνηση Πλαστήρα δεν προχωρεί στην εκτέλεση. Τον Φλεβάρη του 1952 γίνεται η δεύτερη δίκη με το νόμο περί κατασκοπείας. Δεύτερη καταδίκη σε θάνατο. Εκτελείται επί κυβέρνησης Πλαστήρα – Βενιζέλου.

«Εμείς», τόνιζε στην απολογία-καταπέλτης, «πιστεύουμε στο ωραιότερο ιδανικό το οποίο διανοήθηκαν τα πιο προοδευτικά μέλη της ανθρωπότητας. Και η προσπάθειά μας, ο αγώνας μας, είναι να γίνει αυτό πραγματικότητα για την Ελλάδα και τον κόσμο ολόκληρο... Για το σκοπό αυτόν αγωνιζόμαστε κι όταν χρειαστεί θυσιάζουμε και τη ζωή μας». Όταν ο Μπελογιάννης ξανακάθισε στη θέση του μια από τις κατηγορούμενες τού πρόσφερε ένα γαρύφαλλο. Το πρόσωπό του φωτίστηκε. Χαμογέλασε. Αυτή την εικόνα απέδωσε στο πασίγνωστο σκίτσο του ο Πικάσο. Το γαρύφαλλο θα γίνει λαϊκό σύμβολο πάλης. Στον τάφο του εμφανίστηκε κάποια στιγμή ένα στεφάνι με την επιγραφή: «Κοιμήσου ήσυχχα, εμείς αγρυπνούμε».

Στη μέσα τσέπη του σακακιού μας, συμπλήρωνε προχθές κάποιος, συντάσσουμε πάλι το σχέδιο της καινούριας πολιτείας! Αυτό στο οποίο μόνο μπορεί ο Μπελογιάννης να ζει και να 'ναι μαζί μας.

